

Belső ellenőrzés és a könyvvizsgáló együttműködése

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

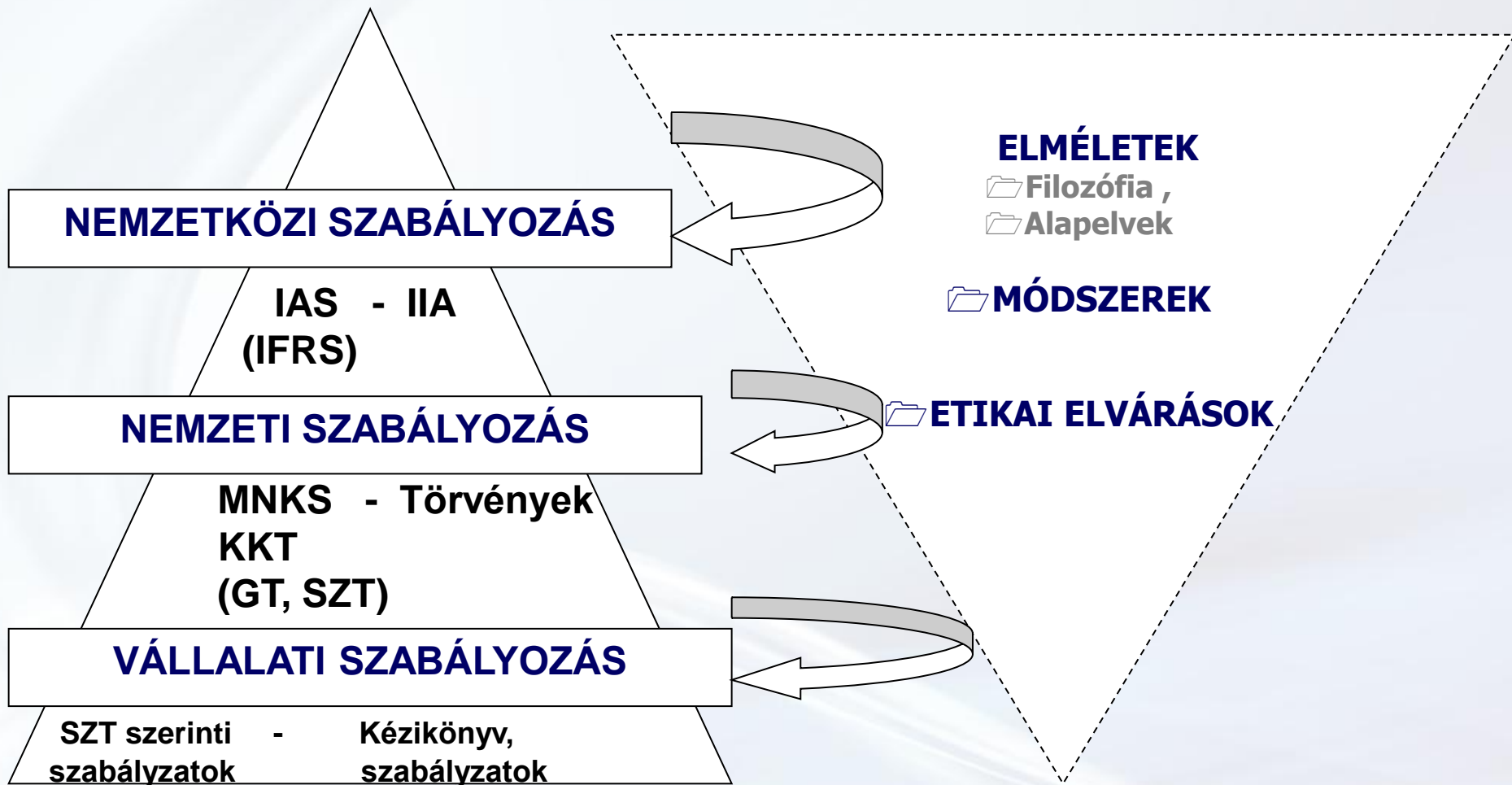
Dr. Budai Eleonóra adjunktus

- Definiálás, pozicionálás
- Probléma felvetés
- Szabályozási és tapasztalati térkép
- Megoldási javaslat

A white rectangular sticky note is pinned to a light-colored surface with a single red pushpin. The note is slightly crumpled and has a soft shadow cast to its left. The word "Emlékeztető" is printed in the center of the note in a bold, dark blue font.

Emlékeztető

- A belső ellenőrzés olyan független,
 - objektív bizonyosságot adó eszköz és
 - tanácsadói tevékenység,amely értéket ad a szervezet működéséhez és javítja annak minőségét.
- Módszeres és szabályozott eljárással értékeli és javítja a kockázatkezelési, a kontroll és az irányítási folyamatok hatékonyságát, ezáltal segíti a szervezeti célok megvalósítását.

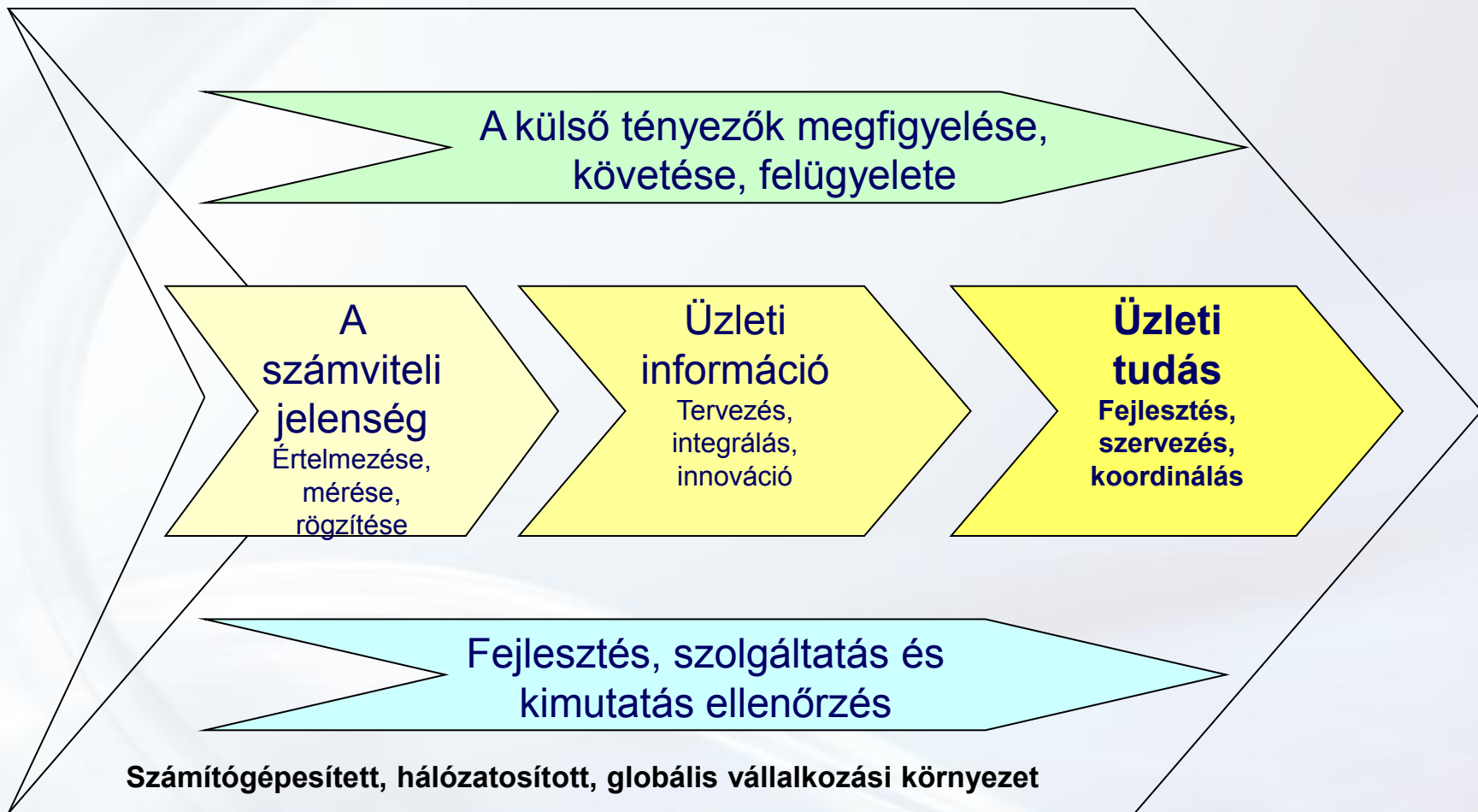

- objektív bizonyosságot adó eszköz és
- tanácsadói tevékenység,

segíti a szervezeti célok megvalósítását.

A számvitel értéklánca *(Hunton 2002)*

Alacsony érték

Magas érték

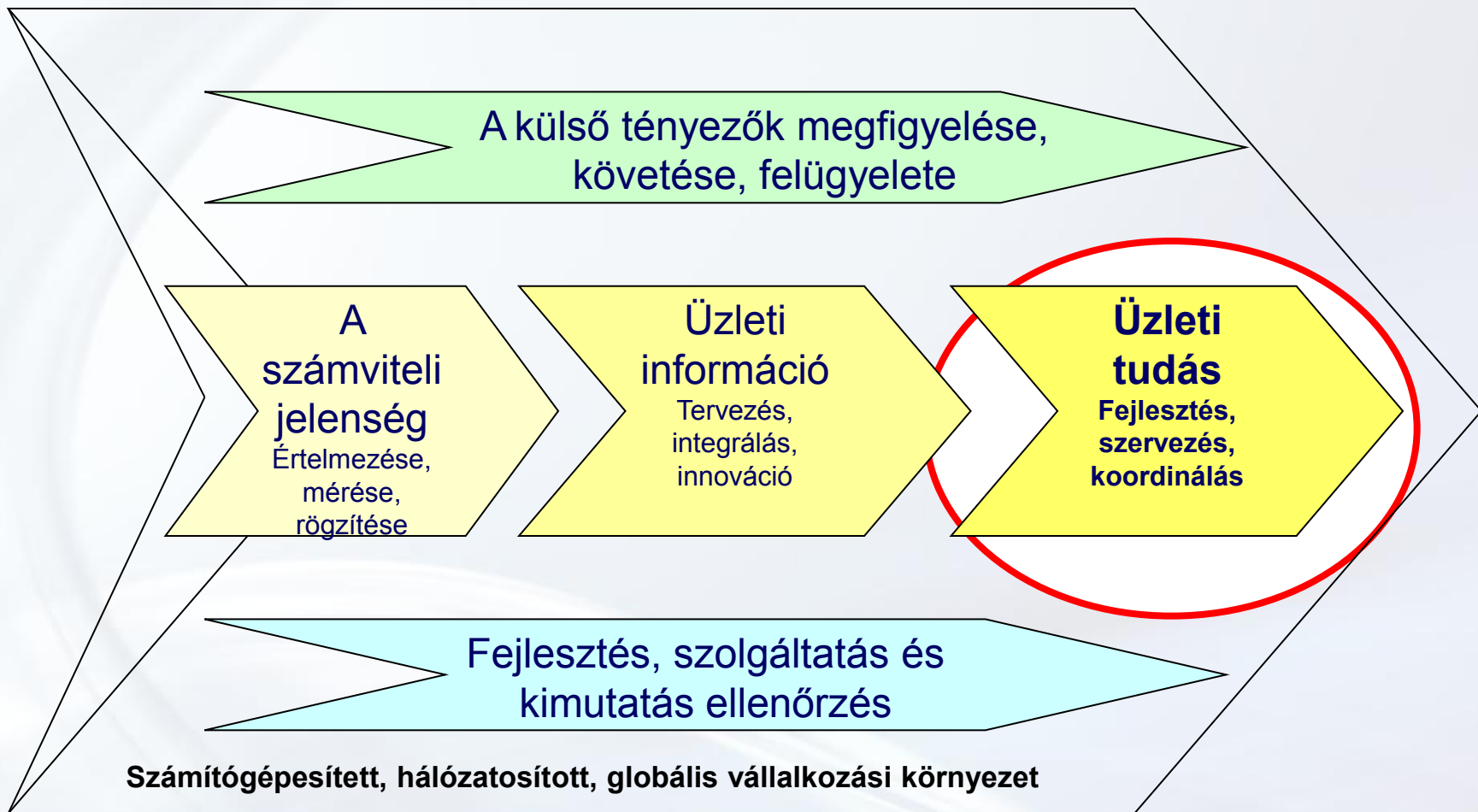
Információ technológia megoldja

Információ technológia segíti

A számvitel értéklánca *(Hunton 2002)*

Alacsony érték

Magas érték

Információ technológia megoldja

Információ technológia segíti

- Könyvvizsgálat
 - „...jelentős értékteremtő tényező, mert önkéntes jogkövetésre ösztönöz, amivel valószínűleg a legolcsóbb módon járul hozzá az állami bevételek realizálásához.” /Garajszki 2011/
- Belső ellenőrzés
 - „...magas hozzáadott értéket teremt, ...segítő-támogató” /Deloitte, 2010/
 - A versenyképesség egyik tényezője /Wacher & Sheu 2006/
- Versenyképesség
 - „...a hatóságok nem törekszenek az ellenőrzések vállalati oldalon felmerülő költségeinek csökkentésére, és nem is foglalkoznak a mikroszférában így előálló veszteségekkel.” /Török 2007/

KÉTSÉGBE VONVA

- Könyvvizsgálat
 - „...jelentős értékteremtő tényezőként önkéntes jogkövetésre ösztönöz, amivel valószínűleg a leggyorsabban járul hozzá az állami bevételek realizálásához.” /Garajszki 2011/
- Belső ellenőrzés
 - „...magas hozzáadott értéket teremt, ...segítő-támogató” /Deloitte, 2010/
 - A versenyképesség egyik tényezője /Wacher & Sheu 2006/
- Versenyképesség
 - „...a hatóságok nem törekszenek az ellenőrzések vállalati oldalon felmerülő költségeinek csökkentésére, és nem is foglalkoznak a mikroszférában így előálló veszteségekkel.” /Török 2007/

Hatások / nem teljes körű/

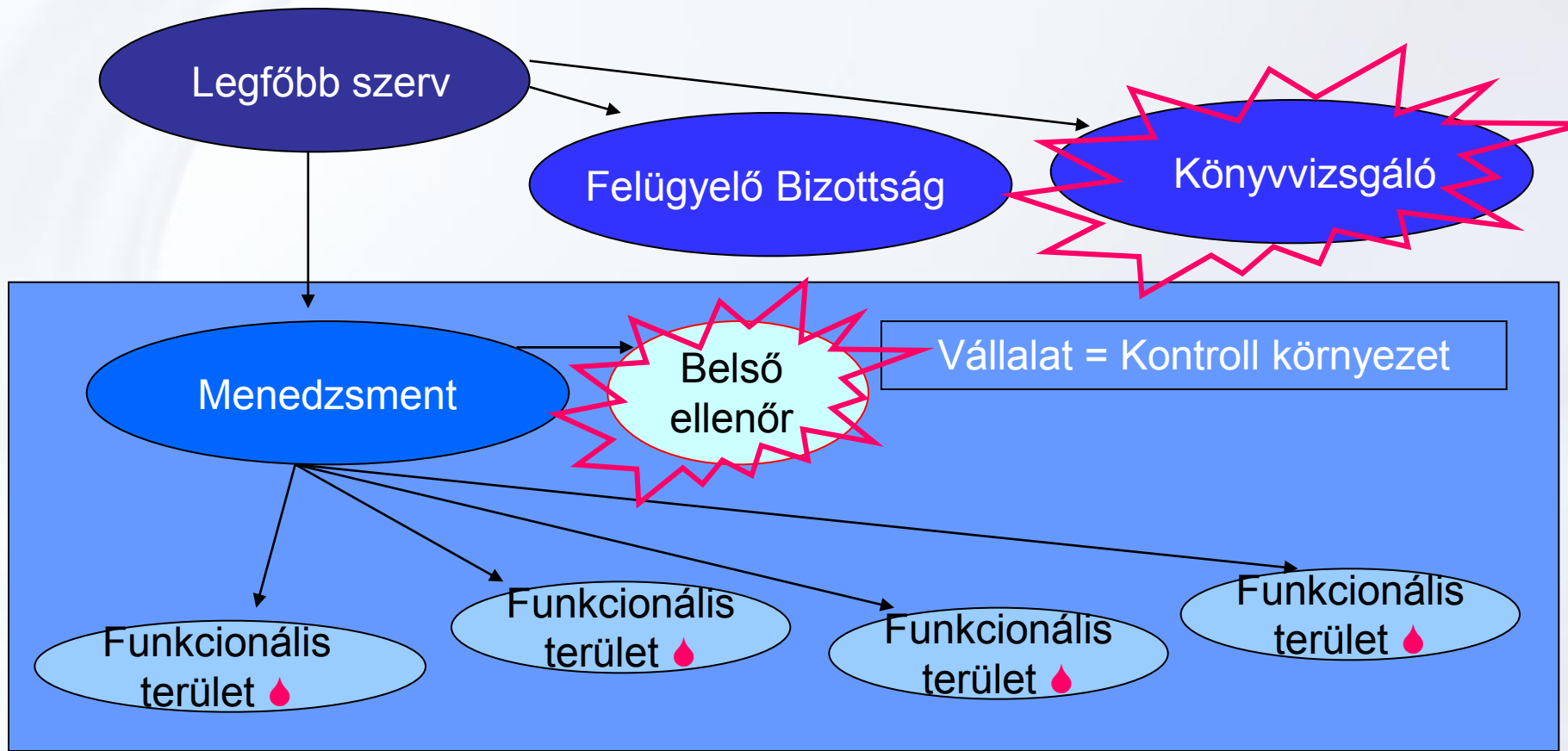
- Globalizáció (összetett hatásmechanizmus)
- Technológiai változások
- Információtechnológia rohamos fejlődése
- Szabályozási változások (nemzetköziesedés, SOX)
- Gazdasági válság
- Korrupció
- Vállalati felépítés változása, új fajta szervezetek (transznacionális)
- Motiváció változások (egyén és cég szinten)
- Kontroll változások

GAZDASÁGI KÖRNYEZET VÁLTOZÁSA

Megválasztás

→ Megválasztás

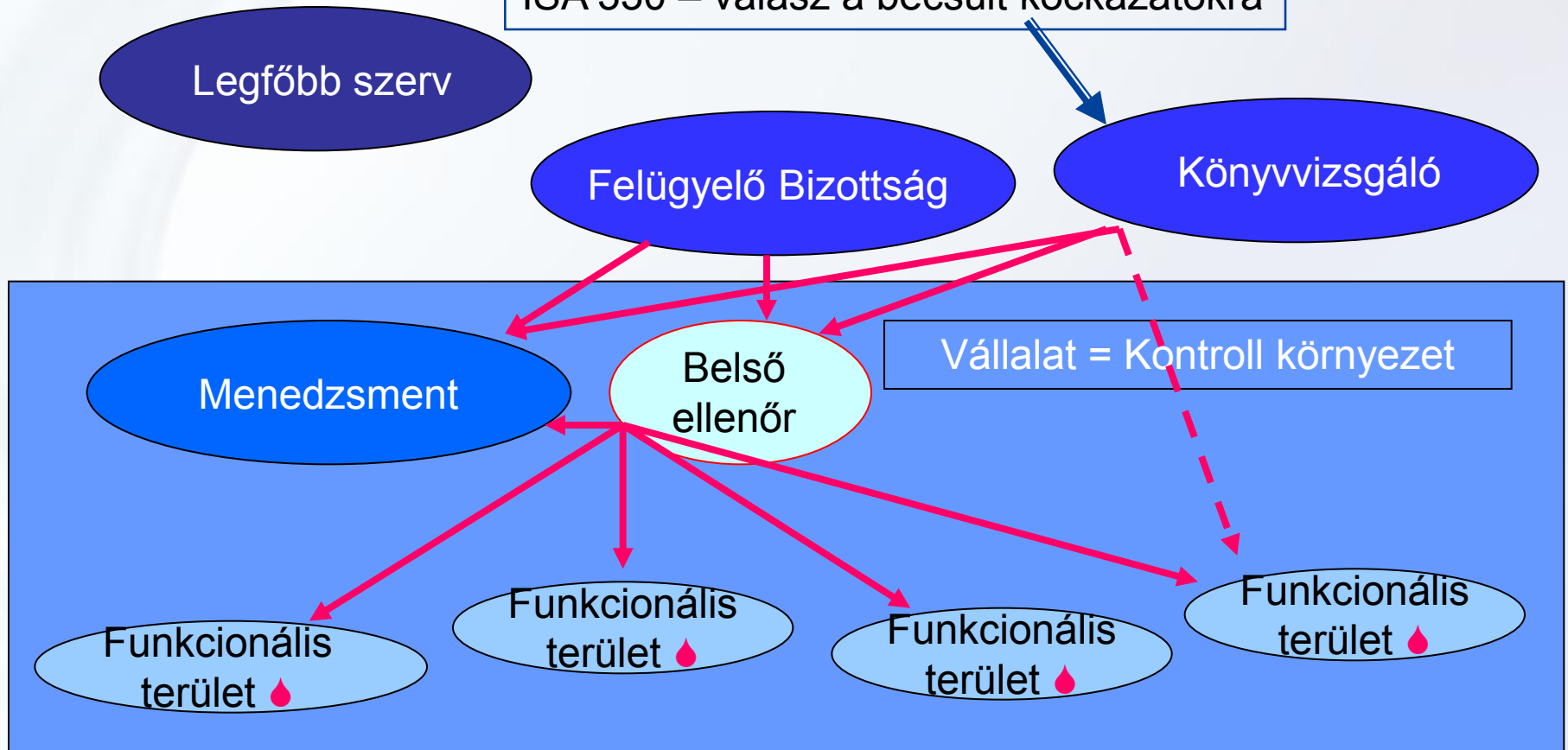
Ellenőrzés iránya

MNKS

ISA 315 – lényegesen hibás állítás

ISA 200 – ellenőrzési kockázat

ISA 330 – válasz a becsült kockázatokra

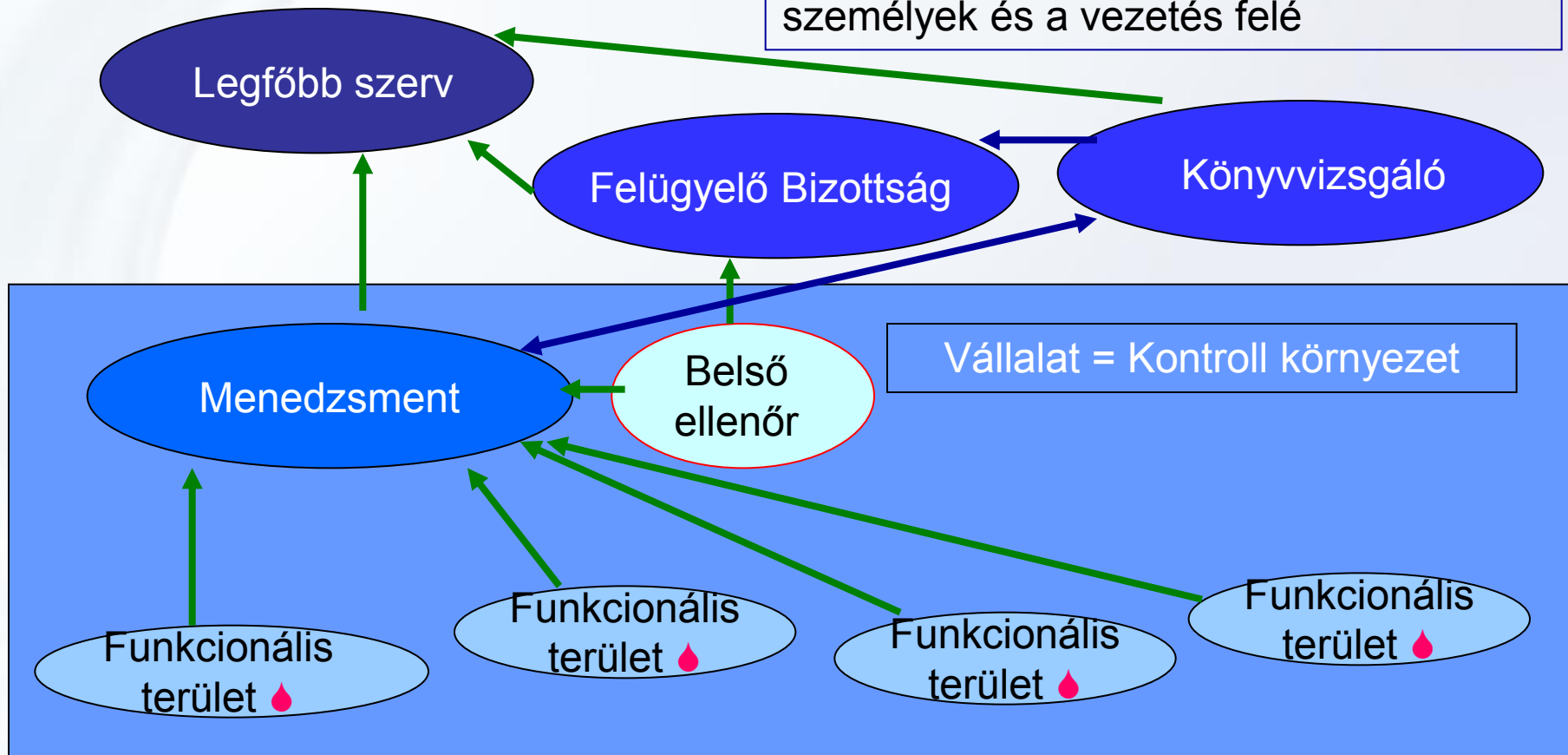
→ Ellenőrzés iránya

Jelentés és kommunikáció

ISA 265 – belső kontroll hiányosságainak kommunikálása az irányítással megbízott személyek és a vezetés felé

Vállalat = Kontroll környezet

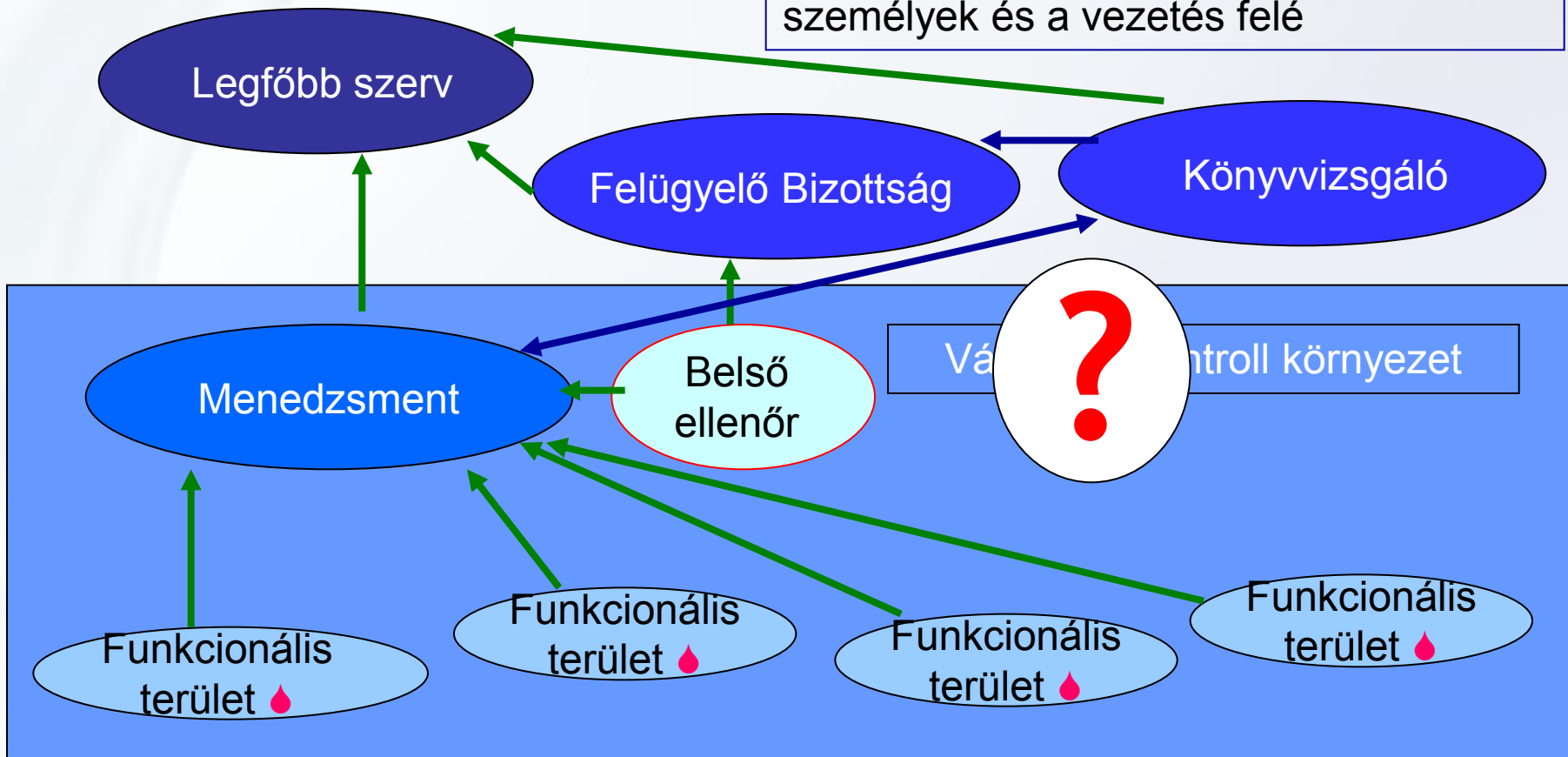
→ Jelentés
→ Kommunikáció

Belső kontroll helye és szerepe nagyvállalatokban

ISA 265 – belső kontroll hiányosságainak kommunikálása az irányítással megbízott személyek és a vezetés felé

➔ Jelentés
➔ Kommunikáció

Személyek és tevékenységek találkozása

Belső ellenőr	Könyvvizsgáló
Belső, „függő” kontroll	Külső, független kontroll
Munkavállaló (külső megbízott)	Választott külső megbízott
Független - alárendelt	Független - mellérendelt / fölérendelt
Motivált	(Motivált???)
Kontrollált - belső/külső minőség	Kontrollált - minőség/felügyelet
Befolyásoló, hatást gyakorló	Befolyásoló, hatást gyakorló
Bizonyosságot adó/tanácsadó	Bizonyosságot nyújtó (tanácsadó)
Önkéntes (+ törvényi előírás)	Törvényi előíráson alapuló
Korlátozott felelősség	Korlátlan felelősség

- „...kevésbé egzakt szabályok, hasonlóak a számviteli szabályokhoz”

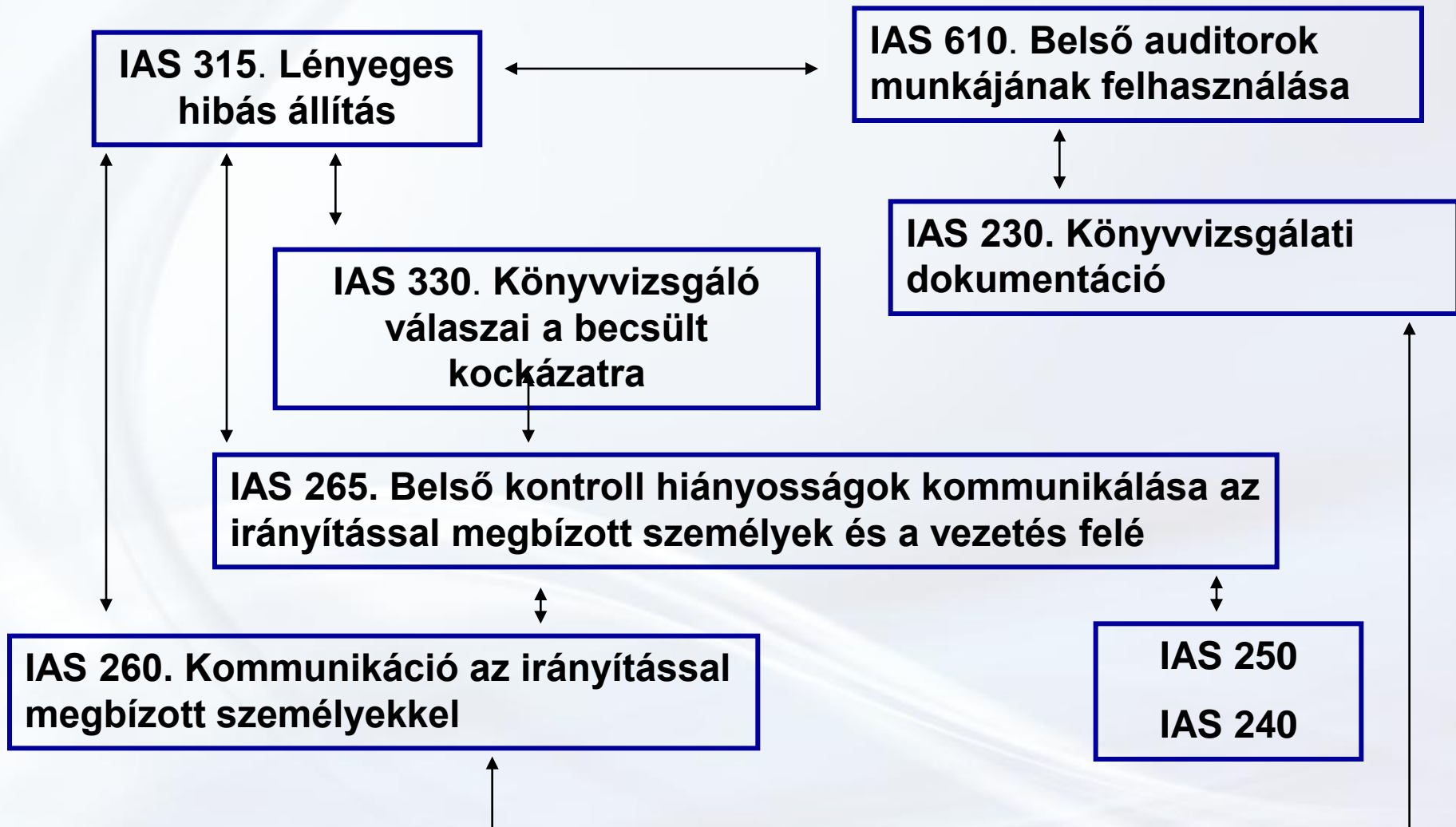
/Dr. Darák Péter/

Meghatározó az értelmezés és végrehajtás során:

- Alkalmazó meggyőződése.
- Szakmai hozzáértés.
- Milyen gondolkodási mechanizmus alapján dönt.

Könyvvizsgálati standard - belső kontroll

- **Alapvető normák**

1110. Szervezeti függetlenség

1111. Közvetlen kapcsolat a vezető testülettel

1200. Szakértelem és kellő szakmai gondosság

1300. Minőségbiztosítási és fejlesztési program

1312. Külső értékelések

- **Végrehajtási normák**

2040. Szabályozás és eljárások

2050. Koordináció

2060. Beszámolás a felsővezetés és a vezető testületek számára

2120. Kockázatkezelés

2130. Kontroll

2400. Eredmények kommunikálása

- **Alapvető normák**

1110. Szervezeti függetlenség

1111. Közvetlen kapcsolat a vezető testülettel

1200. Szakértelem és kellő szakmai gondosság

1300. Minőségbiztosítási és fejlesztési program

1312. Külső értékelések

- **Végrehajtási normák**

2040. Szabályozás és eljárások

2050. Koordináció

2060. Beszámolás a felsővezetés és a vezető testületek számára

2120. Kockázatkezelés

2130. Kontroll

2400. Eredmények kommunikálása

- A belső ellenőrzési tevékenységnek a kontrollok hatékonyságának és eredményességének értékelésével, valamint folyamatos fejlesztésük támogatásával segítenie **kell** a szervezetet a hatékony kontrollok fenntartásában.

- A belső ellenőrzésnek értékelnie kell a szervezet irányítási, működési és információs rendszerekre vonatkozó, kockázatokat kezelő kontrolljainak megfelelőségét és hatékonyságát, különös tekintettel:
 - **a pénzügyi és működési adatok megbízhatóságára és zártságára.**
 - **a működés és az informatikai alkalmazások hatékonyságára és eredményességére.**
 - **a vagyonvédelemre.**
 - **a törvények, a szabályok, irányelvek, eljárások és a szerződések betartására.**

- A belső ellenőrzés vezetőjétől elvárható, hogy a megfelelő lefedettség és a párhuzamos munkavégzés minimalizálása érdekében ossza meg az információkat és hangolja össze a tevékenységeket más belső és külső bizonyosságot adó és tanácsadást nyújtó szolgáltatókkal.

Körülmények
szakmai megítélése
alapján

- A belső ellenőrzés vezetőjétől **elvárható**, hogy a megfelelő lefedettség és a párhuzamos munkavégzés minimalizálása érdekében ossza meg az információkat és hangolja össze a tevékenységeket más belső és külső bizonyosságot adó és tanácsadást nyújtó szolgáltatókkal.

Mire kötelezett az együttműködésben?

- Belső ellenőr - jogszabály szerint vagy belső szabályzat szerint köteles együttműködni a könyvvizsgálóval.
- Könyvvizsgáló - nem kötelezett rá! DE...
 - Fontos információ forrás
 - Fontos segítség forrás
 - Fontos szakmai kapcsolat

- Mennyire ismeri a vállalkozást? Mennyire tudja megismerni?
- Mire kötelezett az együttműködésben?
- Mit várnak el tőle?
- Mit várnak el egymástól?

Ki és mennyire ismeri a vállalkozást?

- Kinek nagyobb a megismerési kockázata?
- **Megismerés korlátai:**
 - Időbeli korlát (időszakos megjelenés)
 - **Szervezeti vakság**
 - Szemléletbeli korlát (csőlátás)
 - Szakmai korlát (speciális szakismeret hiánya)
 - Technológiai korlát (közvetlen hozzáférés hiánya)
 - Kommunikációs korlát (korlátos párbeszéd)
 - **Függetlenségi korlát** (visszatartó erő)
 - Félelmi korlát (szakmai visszatartó erő - Hátha nem tudom!?)
 - Személyi (emberi) korlát
 - Egyéb korlátok

• Információs aszimmetria

(döntéshozó vezetők - dolgozók)

(A felsővezetésnek jobban meg kellene ismernie a vállalat tevékenységét, ahhoz hogy hatékonyan fel tudjon lépni a csalással, megvesztegetéssel és a korrupcióval szemben. 53 % - Ernst & Young 2012.)

→ **Asszociáció** (könyvvizsgáló - belső ellenőr)

Mit várnak el egymástól?

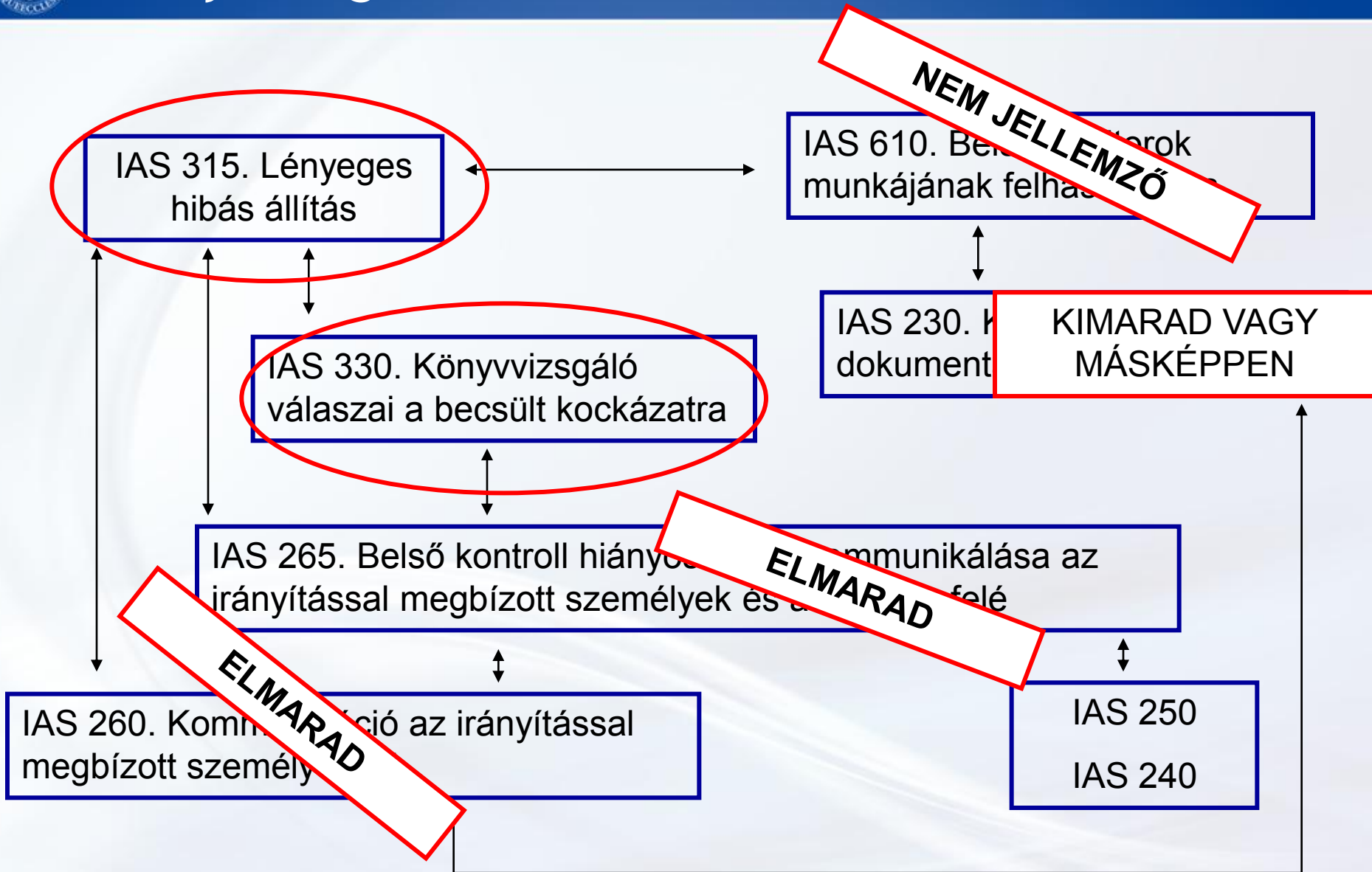
Kapcsolat

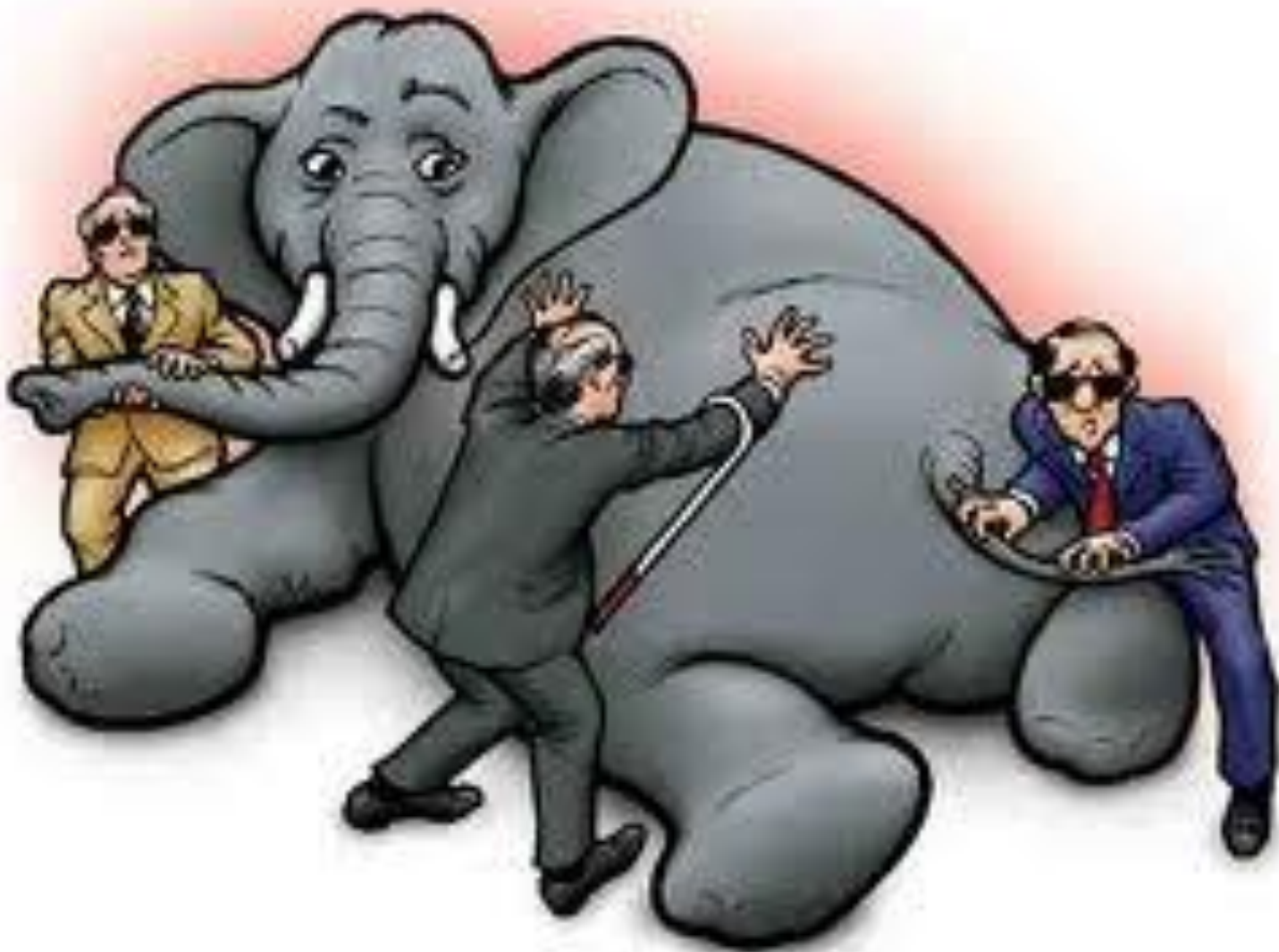
- Kapcsolat teljes hiánya
- Felületes kapcsolat kialakítása (ismerik egymást látásból, köszönés) K
- Könyvvizsgálói kontroll (belső ellenőr = „megítélt”) E
- Kihasználó kapcsolat E
- Közvetett kapcsolat - „Hiba” kommunikálás vezetés felé E
- Kötetlen beszélgetés K
- Szakmai beszélgetés K
- Közös gondolkodás K
- Együttműködés K (Függetlenség??? Befolyásolás???)
 - Információcsere
 - Tapasztalatcsere
 - Egymás munkájának könnyítése
 - Egymás munkájának kiegészítése
 - Visszajelzések - jobbítás / minőség

Könyvvizsgálati standard - belső kontroll

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

